11

סביבה

- הנציבות המשותפת לעניני הסביבה
- פיקוח על זיהום אוויר
- צמצום, מחזור ושימוש חוזר באשפה
- תיאום ניהול אשפה
- ניהול ושינוע חומרים מסוכנים
- פיקוח על חומרי הדברה
- הגנת הטבע והמגוון הביולוגי
- הקמת מרחבים מוגנים חוצי גבולות וניהולם
- מערכות אקולוגיות ימיות
- המאבק בתהליך המדבור
- שיתוף פעולה במחקר מדעי
- רשימת זנים שמורים

נספח זה מפרט את סוגי הוועדות, ההתחייבויות, התקנים והמנגנונים להם מתחייבים הישראלים והפלסטינים בכל הנוגע לעניינים סביבתיים כחלק מהסכם הקבע הסופי, במטרה להבטיח שיתוף פעולה יעיל והרמוני במאמץ להגן על השלמות האקולוגית והסביבתית המשותפת של הצדדים להסכם. תוך שמירה על רצף בינו לבין התחייבויות והסכמים קודמים לשיתוף פעולה סביבתי בין הצדדים, הנספח מכונן אמצעים יעילים ומעשיים לטיפול בנושאים משותפים הקשורים בזיהום חוצה-גבולות, הגנה על גיוון ביולוגי, שטחים פתוחים, משאבי טבע ואתרי מורשת בישראל ובפלסטין.
הנחת העבודה שבבסיס הנספח היא שישראל ופלסטין מהוות ישות אקולוגית אחת, ומשכך, עליהן לשתף פעולה במטרה לשמר אותה. הצדדים מסכימים ביניהם להימנע מהאשמה הדדית בדבר נזקים שהם גרמו אחד לשני בעבר, ומכירים בכך ששניהם פגעו בסביבתם המשותפת.

אינטרסים משותפים

במטרה להבטיח עתיד טוב יותר לאזור, הסכימו הצדדים לאמץ תווי תקן בינלאומיים משותפים בעניינים סביבתיים, להתאים עצמם לתקנים אלה, ולהבטיח שפלסטין וישראל ינקטו בצעדים לעשיית שלום עם הסביבה. ברוב המקרים, הצדדים מתחייבים לעמוד בתקנים המקובלים של האיחוד האירופי בפרק זמן של שלוש שנים. לאור זאת, יוכל ההסכם לשמש כאמצעי לשיפור ההגנה על הסביבה ועל איכות האוויר בשתי המדינות גם יחד, ולו בשל התחייבויותיהן ההדדיות במסגרת הסכם זה.

הנציבות המשותפת לענייני סביבה

במטרה להבטיח את שיתוף הפעולה בין הצדדים, תוקמנה מספר נציבויות ותתי-ועדות שתעסוקנה בענייני סביבה ושתורכבנה מישראלים ומפלסטינים שיפעלו יחדיו בענייני סביבה.
הנציבות המשותפת לענייני סביבה תורכב מ-13 חברים: חמישה נציגים ישראליים, חמישה נציגים פלסטיניים, נציג האיחוד האירופי, נציג ארצות-הברית ונציג מהתוכנית הסביבתית של ארגון האומות המאוחדות (United Nations Environment Program).
הנציבות תנוהל במשותף על-ידי ראשי צוותים ישראליים ופלסטיניים, ותחומי אחריותה העיקריים יהיו הבטחת יישומו של ההסכם, פיקוח על התנהלותם של הצדדים ויישומם את התחייבויותיהם, תיאום שיתופי פעולה בין הצדדים וקידומם, והכרעה במקרים בהם מתגלעת מחלוקת בין הצדדים באשר לביצועם וליישומם של התקנים הסביבתיים.

התחייבויות הדדיות

הצדדים נותנים את הסכמתם לרשימת התחייבויות פרטנית שמטרתן לשפר את היחסים ביניהם ואת היחסים בינם ובין הסביבה. בין ההתחייבויות עליהן הסכימו הצדדים:

- הצדדים מתחייבים לפעול למניעת נזקים העלולים להשפיע זה על זה, גם במקרים בהם מתרחשים הנזקים שלא בסביבת אזור הגבול.
- הצדדים מסכימים שחברי הנציבות המשותפת לענייני סביבה יערכו חקירות ובדיקות בעניינים סביבתיים, בתוך תחום סמכותו השיפוטית של כל אחד מהם.

- הצדדים נותנים את הסכמתם להקמתם של מסדי נתונים משותפים, של קבוצות מחקר ושל קבוצות עבודה.
- הצדדים נותנים את הסכמתם להפסיק את פעילותם של המתקנים והאמצעים המשמשים כיום לסילוק פסולת מוצקה בפרק זמן שלא יעלה על שנתיים מיום חתימת ההסכם, אלא אם אלה עומדים בתקנים החדשים שיוגדרו.
- הצדדים נותנים את הסכמתם להקים במשותף מערכות התראה וחירום בתחומי הסביבה.
- הצדדים מתחייבים לפרסם דו"ח סביבתי אחת לשלוש או ארבע שנים.
- הצדדים נותנים את הסכמתם לרשימת צמחים ובעלי חיים מוגנים משותפת.
- ישראל מסכימה להעביר לפלסטין צמחים ובעלי חיים נדירים שתפוצתם בישראל נרחבת במטרה להגדיל את מספרם באזור.
- ישראל תעביר לפלסטין את התשתית והמתקנים הקיימים כיום בשמורות הטבע בגדה המערבית, ופלסטין תמשיך להפעילן ותאפשר לציבור הרחב גישה אליהן בכפוף לחוקיה ולתקנותיה.
- הצדדים יבחנו בחיוב כל היוועצות וכל שיתוף פעולה שמטרתם לסייע אחד לשני או לקבל את עזרתה של הקהילה הבינלאומית בכל הנוגע להקמתם ולשימורם של אתרי מורשת תרבות וטבע. בהבנתם את החשיבות שיש בהגנה על אתרי מורשת שכאלה, הצדדים נותנים את הסכמתם לפעול יחדיו לשם שימורם של מערכות אקולוגיות ואתרים בעלי מורשת תרבות וטבע.
- פלסטין מתחייבת להקים בשטחה מתקן לסילוק אשפה מסוכנת.

אזורי גבול

הצדדים מתחייבים לשתף פעולה באזורי הגבול במטרה להבטיח שכל אחת מפעולותיו של אחד הצדדים לא תגרום לנזקים סביבתיים לצד השני (בתחומים כדוגמת פסולת והדברת מזיקים).
ככל שנוגע הדבר לאזורי הגבול עצמם, נותנים הצדדים את הסכמתם להקים גוף שיתכנן תוכנית-אב אסטרטגית לניצולן ולפיתוחן של האדמות שנמצאות במרחק חמישה ק"מ מקווי הגבול (בכל כיוון). הנספח מציין מראש ש"פארקי שלום" יוקמו במספר אזורי גבול בין ישראל לפלסטין. תינתן עדיפות להקמת פארקים חוצי-גבולות לאורך נהר הירדן, ים המלח ואזור הגלבוע. הפארקים חוצי-הגבולות ינוהלו במשותף על-ידי ישראל ופלסטין.

שוויון

הנספח מבוסס על עיקרון השוויון ועל אחריותם המשותפת של שני הצדדים לסביבה, אך הוא מכיר בעובדה שלא קיימת סימטריה בין הצדדים. לאור זאת, מכירים הצדדים באפשרות שייתכן שהצד הפלסטיני יהיה זקוק לזמן נוסף כדי לעמוד בתקנים הבינלאומיים במסגרת הסכם זה, וכי ייתכן שיהיה גם זקוק לסיוע כספי לא מבוטל במטרה לעשות זאת. בנוסף, המקום היחיד בנספח המציין את הנזקים שנעשו בעבר הוא בפירוט הצורך בשיקומם של אתרי פסולת ומזבלות בשטחי הריבונות הפלסטינית בעקבות פעילותה של ישראל במהלך שנות הכיבוש.